

V O O R A F

In 2002 verscheen *Evaluatie op de testbank, een handboek voor het ontwikkelen van alternatieve evaluatievormen* van de hand van Peter Van Petegem & Jan Vanhoof. Sindsdien worden beide auteurs overspoeld met vragen voor nascholingen. Directieleden en leerkrachten uit heel Vlaanderen stellen hun traditionele evaluatiepraktijk in vraag en gaan op zoek naar alternatieven. Hoewel deze kanteling in onderwijsmiddens als wenselijk wordt ervaren, heerst er nog heel wat onzekerheid over de implementatie ervan. Wat is alternatieve evaluatie nu eigenlijk? Moeten onze traditionele toetsmethoden compleet overboord worden gegooid? Zijn er gebruiksklare evaluatie-instrumenten per vakgebied voorhanden? Stof genoeg om een themanummer van *VONK* aan te wijden. Gespreid over dit en volgend nummer wordt een theoretisch kader geschetst dat concreet ingevuld wordt met inspirerende praktijkvoorbeelden voor het basis- en het secundair onderwijs. Dat alles geardeerd met kritische beschouwingen van diverse betrokkenen.

JAN VANHOOF & PETER VAN PETEGEM: *Alternatieve evaluatievormen als hefboom voor leren. Uitdagingen voor het onderwijs in het Nederlands*

Bij het nadenken over een goede evaluatiebenadering is een onderwijskundig kader van essentieel belang. Zo'n kader wordt in dit inleidend artikel uitgetekend door Jan Vanhoof & Peter Van Petegem. De eerste vraag die de auteurs trachten te beantwoorden, is waar de aandacht voor evaluatie in het algemeen en voor alternatieve evaluatievormen in het bijzonder vandaan komt. Vervolgens gaan ze in op de betekenis van het concept 'alternatieve evaluatie'. In hun definitie staan vijf kenmerken centraal: de evaluatie is (1) aangepast aan de kenmerken van individuele leerlingen; (2) geïntegreerd in leren en onderwijzen; (3) constructiegericht; (4) levensecht en (5) leerlingen worden erbij betrokken. In het vervolg van de bijdrage wordt voor elk kenmerk de betekenis toegelicht, verantwoord waarom het zo belangrijk is en een aanzet gegeven om het – onder meer in het vak Nederlands – te realiseren. De meest 'complete' vorm van alternatieve evaluatie die deze vijf kenmerken in sterke mate realiseert, is het portfolio.

GROF GESCHUD

CHRIS CAMBRÉ: *Evaluatie... een historische terugblik*

MIENKE DROOP & SYLVIA PETERS: *Starten met leerlingportfolio's in het taalonderwijs*

Over het werken met leerlingportfolio's in het taalonderwijs handelt de bijdrage van Mienke Droop & Sylvia Peters. Deze auteurs tonen op een overtuigende manier aan dat deze evaluatievorm ook al bij kleuters toegepast kan worden. De leerlingportfolio's die ze beschrijven, hebben betrekking op de taalontwikkeling van kinderen en de ontwikkeling van beginnende geletterdheid in de tweede en derde kleuterklas. Achtereenvolgens wordt in dit artikel aandacht besteed aan de doelen van portfolio's, het ontwerpen ervan, en mogelijke procedures. Verzamelen, selecteren en reflecteren zijn de drie kernwoorden waar het om draait. Bij elk van deze fasen wordt de rol van leerlingen, leerkrachten en ouders toegelicht. Concrete voorbeelden en praktische tips zetten de lezer die wil starten met portfolio's, al een flink eind op weg. In een aangepaste vorm is deze werkwijze eveneens toepasbaar in andere onderwijsniveaus¹.

SPIEKERSKORNER

LUK VAN CANNEYT: *Procesevaluatie bij het maken van een groepswerk*

Leerlingen werken samen aan de oplossing van een onderzoeksprobleem. Op welke manier leerlingen ook bij de evaluatie van dat groepswerk betrokken kunnen worden, leest u in de bijdrage van Luk Van Canneyt.

INTERKL@S

JAN T'SAS

INGEBLIKT

RITA RYMENANS & VEERLE GEUDENS

Rita Rymenans
Hoofdredacteur

Noot

- 1 Een uitgebreide referentielijst met publicaties en websites over het werken met (elektronische) portfolio's is downloadbaar van de website van EduBRON: <<http://edubron-www.uia.ac.be/projecten/onderzoek/39/webbibliografie.pdf>>.